

Σοφία Ζαχαράκη: Δημιουργούμε σχολεία σύγχρονα, βιώσιμα και ανοιχτά στη γνώση

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Η αναβάθμιση του σχολικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος με στόχο την αλλαγή της σχολικής αίθουσας σε έναν ευέλικτο, σύγχρονο και συμπεριληπτικό χώρο, αποτελεί τον στόχο του νέου ερευνητικού προγράμματος «Σύγχρονοι Τόποι Μάθησης», που παρουσιάστηκε σήμερα στην Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Σοφία Ζαχαράκη, από καθηγητές και ερευνητές του Πολυτεχνείου Κρήτης και του Εργαστηρίου Μεταβαλλόμενων Ευφυών Περιβαλλόντων (TUC TIE Lab) της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών.

Ειδικότερα, το έργο, του οποίου επιστημονικός υπεύθυνος είναι ο Αντιπρύτανης του Πολυτεχνείου Κρήτης, καθηγητής **Κωνσταντίνος-Αλκέτας Ουγγρίνης**, υπεύθυνη διαχείρισης Ερευνητικών Προγραμμάτων TUCTIELab του Πολυτεχνείου Κρήτης, **Μαριάνθη Λιάπη** και η Δ/ντρια του 7ου Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου Χανίων, Αναστασία Καστρινάκη, στοχεύει στην παραμετροποίηση των

υφιστάμενων κτιριολογικών προγραμμάτων Α΄θμιας και Β΄θμιας Εκπαίδευσης, καθώς και στην ανάπτυξη δυναμικών μοντέλων σχεδιασμού νέων σχολικών υποδομών, που θα προσαρμόζονται στις περιβαλλοντικές, δημογραφικές και τοπικές ανάγκες.

Στην ομιλία της η Υπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, **Σοφία Ζαχαράκη**, αφού ευχαρίστησε τον Πρύτανη του Ιδρύματος, **Μιχάλη Ζερβάκη**, τους καθηγητές, τους ερευνητές αλλά και το προσωπικό του Πολυτεχνείου Κρήτης, επεσήμανε ότι: «Με το έργο σας αποδεικνύετε ότι τα δημόσια ελληνικά Πανεπιστήμια μπορούν να πρωταγωνιστούν, να καινοτομούν και να συνεργάζονται ουσιαστικά με την Πολιτεία. Στόχος του προγράμματος είναι η ενίσχυση της σχολικής αίθουσας σε επίπεδο εξοπλισμού και εκπαιδευτικού χώρου, ώστε να εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο, συμπεριληπτικό και υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης, και η ανάπτυξη μιας ψηφιακής εφαρμογής που θα υποστηρίζει τον σχεδιασμό σχολικών κτιρίων μέσα από ένα νέο παραμετροποιημένο μοντέλο κτιριολογικών προγραμμάτων, προσφέροντας στην Πολιτεία τεκμηριωμένες επιλογές για τα σχολεία του αύριο.

Όλες αυτές οι παρεμβάσεις υπηρετούν έναν κοινό στόχο: τη δημιουργία ενός σχολείου σύγχρονου, βιώσιμου και ανοιχτού στη γνώση· ενός σχολείου που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των παιδιών μας και στις προκλήσεις της εποχής. Γιατί κάθε επένδυση και κάθε συνεργασία έχει έναν και μόνο σκοπό: να δημιουργήσουμε το σχολείο που αξίζουν τα παιδιά μας.»

Από την πλευρά του ο Πρύτανης του Πολυτεχνείου Κρήτης, καθηγητής **Μιχάλης Ζερβάκης**

, τόνισε ότι: «Στην εποχή μας συντελούνται κοσμογονικές αλλαγές με ταχύτητα που καθιστά αναγκαία την προσαρμογή μας σε ένα εντελώς νέο περιβάλλον. Οι προκλήσεις του σήμερα, απαιτούν άμεσες αλλαγές στον τρόπο ζωής, στην εργασία και κυρίως στην εκπαίδευση. Αυτό προϋποθέτει μια επιστημονικά τεκμηριωμένη προσέγγιση: από την πρώτη σχολική βαθμίδα, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπου η αξιοποίηση και η ανάπτυξη σύγχρονων τεχνολογιών -συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης- οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη την ανθρώπινη προσωπικότητα, την κοινωνική συνοχή και τις ηθικές διαστάσεις.

Θέλω να συγχαρώ την Υπουργό και τα στελέχη του Υπουργείου για την ευθυκρισία και την ευαισθησία με την οποία αναγνωρίζουν αυτές τις ανάγκες και υλοποιούν πρωτοβουλίες όπως η σημερινή. Το Πολυτεχνείο Κρήτης, με τη βαθιά επιστημονική του γνώση και τη διεπιστημονική του κουλτούρα, βρίσκεται στο πλευρό του Υπουργείου, συμβάλλοντας ενεργά στη διαμόρφωση κατευθύνσεων και αποτελεσματικών πολιτικών που θα προσαρμόσουν την εκπαίδευση στις απαιτήσεις ενός διαρκώς μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος. Είναι καθήκον μας να προλάβουμε τις εξελίξεις και να διασφαλίσουμε ότι οι μαθητές και οι φοιτητές μας θα αναπτυχθούν μέσα σε ένα πλαίσιο που καλλιεργεί νέο ήθος, νέα νοοτροπία και ουσιαστικές δεξιότητες για το αύριο.»

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου και Αντιπρύτανης του Πολυτεχνείου Κρήτης, καθηγητής **Κωνσταντίνος-Αλκέτας Ουγγρίνης**, αναφέρθηκε στις τέσσερις κύριες ερευνητικές κατευθύνσεις του έργου. «Η πρώτη είναι ο «σχεδιασμός βάσει δραστηριότητας.» Σε αντίθεση με παραδοσιακές προσεγγίσεις που βασίζονται σε παραλλαγές τυποποιημένων διατάξεων, η κατεύθυνση αυτή προτείνει έναν χώρο ο οποίος δομείται γύρω από το αναλυτικό πρόγραμμα και την εκπαιδευτική διαδικασία. Η δεύτερη ερευνητική κατεύθυνση βασίζεται στον συμμετοχικό σχεδιασμό και «ακούει» τους εκπαιδευτικούς για να ενσωματώσει συστηματικά τις εμπειρίες, τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους, επιτρέποντας τη διαμόρφωση λύσεων που ανταποκρίνονται στις πραγματικές συνθήκες της καθημερινότητας της σχολικής ζωής. Η τρίτη κατεύθυνση δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ενσωμάτωση της τεχνολογίας η οποία αναδεικνύεται σε οργανικό συστατικό της μαθησιακής διαδικασίας και της χωρικής εμπειρίας. Τέλος, πυρήνας της φιλοσοφίας του προγράμματος είναι η μετατροπή της σχολικής αίθουσας σε ένα «τόπο μάθησης» αποσκοπώντας στη δημιουργία μικρόκοσμων που εμπνέουν, ενεργοποιούν και ενδυναμώνουν τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς.»

«Το πρόγραμμα «Σύγχρονοι Τόποι Μάθησης» δεν αποτελεί απλώς μια πρόταση αναβάθμισης των υποδομών. Αντιπροσωπεύει ένα νέο παράδειγμα για το ελληνικό σχολείο. Εισάγει μια κουλτούρα όπου ο χώρος γίνεται συμμετοχός της παιδαγωγικής διαδικασίας, όπου η τεχνολογία ενσωματώνεται οργανικά στη μαθησιακή εμπειρία και όπου η συνεργασία εκπαιδευτικών και αρχιτεκτόνων

οδηγεί στη δημιουργία σχολικών περιβαλλόντων που αντανακλούν τις αξίες, τις ανάγκες και τη δυναμική της σύγχρονης εκπαίδευσης.»

Η **Μαριάνθη Λιάπη**, επιστημονική συνεργάτιδα του Πολυτεχνείου Κρήτης και Υπεύθυνη Διαχείρισης του έργου, παρουσίασε τις ερευνητικές κατευθύνσεις και το πλάνο υλοποίησής του, καθώς και μια αρχική υπόθεση εργασίας για τη σχολική αίθουσα στο δημοτικό σχολείο. «Το πρώτο βήμα στο πλάνο εφαρμογής του ερευνητικού μας προγράμματος είναι η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, καθώς και η καταγραφή καλών πρακτικών στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Σε συνεργασία με την ΚΤΥΠ προχωράμε σε μια διαγνωστική καταγραφή τυπολογιών, ενώ ταυτόχρονα θα διεξαχθεί ποιοτική έρευνα σε σχολικές μονάδες Α' βάθμιας και Β' βάθμιας Εκπαίδευσης, σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, σε συνεργασία με τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης. Σε συνεργασία με το ΙΕΠ θα προχωρήσει ταυτόχρονα η ανάλυση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τη δημιουργία μιας μεθοδολογίας αναγωγής του προγράμματος σπουδών σε χωρικά σενάρια.

Το επόμενο βήμα είναι η αξιολόγηση των ευρημάτων και η ενημέρωση των αρχικών σχεδιαστικών μας προθέσεων. Οι τελικές σχεδιαστικές προτάσεις θα διαφοροποιούνται ανά βαθμίδα και θα ελεγχθούν μέσα από πιλοτικές εφαρμογές και λειτουργικά πρωτότυπα. Η νέα σχολική αίθουσα θα είναι άμεσα συνδεδεμένη με το εκπαιδευτικό σύστημα, όχι μόνο γιατί υποστηρίζει ενεργά το αναλυτικό πρόγραμμα αλλά πολύ περισσότερο γιατί θα αποτελεί τη βάση, τον τόπο συγκέντρωσης και ανάπτυξης των προγραμμάτων του Υπουργείου. Η αξιολόγηση των ευρημάτων θα ενημερώσει, επίσης, και την ταυτότητα του σχολείου για να μας βοηθήσει να αναπτύξουμε μια δυναμική εφαρμογή κτιριολογικών προγραμμάτων.»

Η Δ/ντρια του 7ου Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου Χανίων, **Αναστασία Καστρινάκη** υπογράμμισε τη σημασία του προγράμματος ως μια ουσιαστική ευκαιρία ανανέωσης για το ελληνικό σχολείο. «Βασική του αρχή είναι ότι ο σχολικός χώρος επηρεάζει βαθιά τη μάθηση, τις σχέσεις και την καθημερινότητα των παιδιών, και μπορεί να λειτουργήσει ως παιδαγωγικό εργαλείο. Το έργο ξεχωρίζει γιατί υιοθετεί μια συμμετοχική, bottom-up προσέγγιση, όπου εκπαιδευτικοί και μαθητές είναι συν-σχεδιαστές των χώρων μάθησης. Το 7ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Χανίων έχει ήδη βιώσει τα οφέλη αυτής της προσέγγισης μέσα από πειραματισμούς και συμμετοχικές διαδικασίες που ενδυνάμωσαν μαθητές και εκπαιδευτικούς. Οι χώροι γίνονται πιο ζωντανοί, προσαρμόσιμοι και υποστηρικτικοί, ενώ οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι μπορούν να τους διαμορφώσουν ενεργά.»

Διεξαγωγή και Φάσεις του Προγράμματος

1η Φάση - Έρευνα πεδίου και συμμετοχικός σχεδιασμός

Η ερευνητική ομάδα θα πραγματοποιήσει επισκέψεις σε σχολικές μονάδες σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, καταγράφοντας την υφιστάμενη κατάσταση και τον τεχνολογικό εξοπλισμό. Παράλληλα, θα υλοποιηθούν εργαστήρια συμμετοχικού σχεδιασμού με μαθητές και εκπαιδευτικούς, καθώς και διερεύνηση καλών πρακτικών από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

2η Φάση - Αξιολόγηση και διαμόρφωση στρατηγικής σχεδιασμού

Με βάση τα δεδομένα της πρώτης φάσης, θα αναπτυχθεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική σχεδιασμού της νέας σχολικής αίθουσας, ενσωματώνοντας σύγχρονες χωρικές και τεχνολογικές λύσεις τόσο για την αναβάθμιση υφιστάμενων αιθουσών όσο και για τον σχεδιασμό νέων σχολικών υποδομών.

3η Φάση - Υλοποίηση πιλοτικής τάξης

Θα δημιουργηθούν λειτουργικά πρωτότυπα σχολικών αιθουσών σε διαφορετικούς τύπους και κλίμακες, έως και κλίμακα 1:1. Εκπαιδευτικοί από όλη τη χώρα θα έχουν τη δυνατότητα να εκπαιδευτούν στη χρήση τους και να προσφέρουν ανατροφοδότηση για τη διαμόρφωση του τελικού μοντέλου.

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο της Πράξης «Έρευνα για τη μετάβαση σε μια Νέα Σχολική Τάξη για τις ανάγκες των δομών του ΥΠΑΙΘΑ» και χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους μέσω του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου, στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025.

Η ολοκλήρωση του έργου αναμένεται τον Δεκέμβριο του 2026, οπότε και θα παραδοθούν τα αποτελέσματα στην Εταιρεία Κτιριακών Υποδομών.

